

'Ik zoek balans tussen comedy en tragedie'

Jonge makers: Theatermaker Jip Smit

ELISE VAN DAM

Actrice Jip Smit (32) debuteert als theatermaker met Motherland (part 1), een fantasyvoorstelling over een eilandenrijk waar vrouwen maar drie dagen leven. 'Fantasie is het basisbeginsel.'

Wat voor werk maak je?

"Waar ik in Motherland naar zoek, is een balans van comedy en tragedie. Als actrice heb ik in beide genres gespeeld. Bij komedie miste ik vaak de diepgang, in het verhaal en de personages. En bij serieus werk de bereidheid om contact te maken met het publiek. En relativering. In de voorstelling onderzoek ik hoe humor en tragiek elkaar juist kunnen versterken."

JIP SMIT: 'OOK ALS JE NIET VAN FANTASY HOUDT BEN JE ZEER WELKOM.' DAPHNE LUCKER

"Fantasie is het basisbeginsel. Dat is waarom ik actrice wilde worden, omdat je dan alles kunt zijn wat je wilt, werelden kan scheppen. Met verbeelding kun je uit de realiteit stappen en die vervolgens bekijken en bevragen. We raken zo makkelijk verzeild in alledaagse taken en dan verlies je het besef dat er mensen zijn die op een andere manier leven dan jij. Fantasy heeft juist oog voor dat anders-zijn, voor wat buiten de norm valt."

Wat betekent het woord theater voor je?

"Verbeelding dus. En ook verbinding. Voor mij is het essentieel dat theater iets is wat je met elkaar doet, dat het publiek betrokken is bij wat er gebeurt. Ik probeer in mijn voorstelling de afstand zo klein mogelijk te maken, de vierde wand te doorbreken. Letterlijk het gesprek aan te gaan. Ik wil een veilige plek bieden, waar je mag zijn wie je bent. En van daaruit situaties creëren waarin je mensen uitdaagt de grenzen van hun verbeelding op te zoeken."

Hoe hoop je dat het publiek binnenloopt?

"Met elvenoren. Maar ook als je niet van fantasy houdt ben je zeer welkom. Ik hoop vooral dat mensen openstaan voor alles wat kan gebeuren. Al is het vooral ook aan mij om mensen te krijgen waar ik ze wil. Ik ben de paardentemmer, om het zo te zeggen. Een betere vraag is misschien hoe ik hoop dat ze weggaan: open, empathisch, hun fantasie aangezet."

Wat inspireert je?

"Ik lees veel. Literatuur zet je verbeelding aan. Onlangs las ik Aleksandra van Lisa Weeda. Ondanks het ernstige onderwerp werd ik blij van de vorm van dat boek. Dat iemand niet bang is de lezer te benaderen op een manier die we niet gewend zijn van literatuur. Ook een film als Everything Everywhere All at Once, inspireert me, omdat hij de kijker uitdaagt de meest absurde dingen te accepteren. Ik houd van kunst waarin je echt de hand van de makers voelt."

"Ik wandel ook graag, dat zet iets aan in mij, waardoor ik makkelijker ideeën krijg. Als ik te lang niet wandel gaat mijn hoofd vastzitten."

Welke recente voorstelling heeft je geraakt?

"Schrödingers hond van Kim Karssen. Daarin zat precies die combinatie van humor en toch een heel inhoudelijk verhaal vertellen die ik zo bewonder. Hoe zij die lijn daartussen bewandelt, iets vertelt dat ontroert en toch ook ruimte vindt daarbinnen voor poephumor, dat vind ik heel knap."

Waar zie je jezelf over een jaar of vijf?

"Ik hoop de Stichting Jip Smit te hebben uitgebreid. Ik werk nu al met een aantal geweldige mensen, maar ik hoop dat we kunnen groeien en dan een eigen plek hebben. Een kantoor en een repetitieruimte."

"Als het goed is, is het universum van Motherland dan uitgebreid. Deze voorstelling is het eerste deel, in 2024 verschijnt deel twee, dat trouwens wel op zichzelf staat. Misschien wil ik het dan ook wel spelen als marathonvoorstelling, met een diner erbij waar dan raar voedsel wordt geserveerd dat ze in die wereld eten. Ik zou ook nog graag een stripboek maken. Wat mooi is aan theater is dat je de toeschouwers de ruimte kan bieden om hun eigen beelden erbij te maken, maar eigenlijk vind ik het ook gewoon heel leuk om dat zelf te doen."

Motherland (part 1), Het Motorblok, Zaandam, 19/10 (première). Ook te zien: Theater Griffioen, 5/11, Theater Bellevue, 13 en 14/12.

SERIE JONGE MAKERS

In de serie Jonge Makers stellen we beginnende theatermakers voor. Jip Smit studeerde in 2012 af aan de Amsterdamse Toneelschool en Kleinkunstacademie. Als actrice was ze veelvuldig te zien in theater en op televisie. In 2020 won ze de Best of Fringe Award met de try-outs van haar solovoorstelling Motherland, waarmee ze debuteert als theatermaker.